

Τα κάστρα της Λευτεριάς - Οι Σουλιώτες

Το Σούλι είναι μία ομάδα απομονωμένων χωριών που βρίσκονται πάνω στις βραχώδεις και απότομες πλαγιές των βουνών της Θεσπρωτίας.

Οι κάτοικοί του, οι Σουλιώτες, αποτελούνταν από Έλληνες και Αρβανίτες. Ήταν ορθόδοξοι χριστιανοί, μιλούσαν κυρίως αρβανίτικα, έγραφαν όμως στα ελληνικά. Ζούσαν κάτω από δύσκολες συνθήκες και από μικρή ηλικία όλοι μάθαιναν να χειρίζονται τα όπλα.

Σουλιώτης
με παραδοσιακή
ενδυμασία

Η προσαρμογή στην δύσκολη ζωή, η ενασχόληση από την παιδική ηλικία με τα όπλα και η εξαιρετική τους γενναιότητα, χάρισαν στους Σουλιώτες μια κάποια **αυτονομία** απέναντι στους Τούρκους· αυτονομία που τους επέτρεψε να αυτοδιοικούνται σύμφωνα με τα δικά τους ήθη και έθιμα.

Σιγά σιγά απέκτησαν και τον έλεγχο των γύρω χωριών, από τα οποία εισέπρατταν χρήματα. Ένα μέρος από τα χρήματα αυτά τα έδιναν στον σουλτάνο ως φόρο.

Στις αρχές του 19^{ου} αιώνα είχαν ήδη αποκτήσει μεγάλη στρατιωτική δύναμη και έρχονταν σε συχνές συγκρούσεις με τους Τούρκους. Το 1803 όμως νικήθηκαν από τον Αλή πασά των Ιωαννίνων και υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν το Σούλι.

Έφυγαν χωρισμένοι σε τρεις ομάδες.

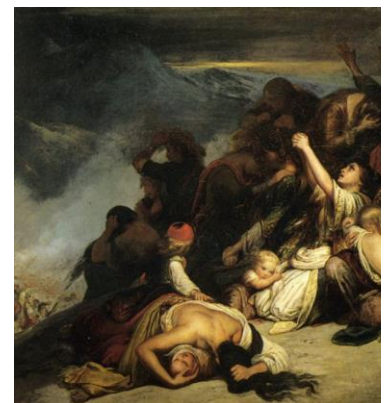
Οι μόνοι που παρέμειναν ήταν ο καλόγερος Σαμουήλ και άλλοι πέντε άντρες. Αυτοί κλείστηκαν σε μία αποθήκη πυρομαχικών που υπήρχε σε ένα ύψωμα, το **Κούγκι**, και την ανατίναξαν. Σκοτώθηκαν και οι έξι, ανατινάζοντας μαζί και όλους τους Τούρκους που είχαν μπει στο μεταξύ μέσα.

Η **πρώτη ομάδα** κατόρθωσε και έφτασε ασφαλής στην Κέρκυρα.

Η **δεύτερη ομάδα** εγκλωβίστηκε στο **Ζάλογγο**. Στην μάχη που έγινε εκεί, οι περισσότεροι Σουλιώτες σκοτώθηκαν. Οι Σουλιώτισσες (και λίγοι Σουλιώτες) που γλίτωσαν στην μάχη, για να μην αιχμαλωτιστούν από τους Τούρκους κατέφυγαν στην άκρη ενός απότομου βράχου και γκρεμίστηκαν από εκεί μαζί με τα παιδιά τους.

Η **τρίτη ομάδα** εγκαταστάθηκε γύρω από την **μονή Σέλτσου**, στα Άγραφα.

Τον Απρίλιο, οι Τούρκοι περικύκλωσαν την περιοχή και στην μάχη που ακολούθησε σκοτώθηκαν σχεδόν όλοι. Περισσότερες από διακόσιες Σουλιώτισσες που γλίτωσαν από την μάχη, έπεσαν κι αυτές από έναν γκρεμό, δημιουργώντας ένα νέο Ζάλογγο.

Ο χορός του Ζαλόγγου

Το 1820, όταν ο Αλή πασάς επαναστάτησε εναντίον της Υψηλής Πύλης, οι Σουλιώτες συμμάχησαν με τον πρώην εχθρό τους, με αντάλλαγμα να επιστρέψουν στα χωριά τους και, μαζί πια με τον Αλή, να πολεμήσουν εναντίον του σουλτάνου.

Όταν πέθανε ο Αλή, συνέχισαν μόνοι τους τον πόλεμο εναντίον των Τούρκων.

Το 1822 ηττήθηκαν τελικά από τους Τούρκους και αναγκάστηκαν να συνθηκολογήσουν. Έφυγαν ξανά από το Σούλι, διασκορπίστηκαν στον ελληνικό χώρο και, από τα μέρη που πήγε ο καθένας, προσέφεραν τις υπηρεσίες τους στην Ελληνική Επανάσταση.

Από το σχολικό βιβλίο:

1. Διαβάζουμε από τις «Πηγές» (σελ. 68) για την γενναιότητα των Σουλιωτών (Πηγή 1: «η ελευθερία ούτε πωλείται ούτε αγοράζεται. Πηγή 2: «είναι ντροπιαστικό κάποιος να υποχωρεί στην μάχη»).
2. Διαβάζουμε από την «Ματιά στο παρελθόν» (σελ. 68) για τις επαφές των Σουλιωτών με τους Ρώσους και τις ελπίδες τους πως εκείνοι θα τους βοηθούσαν.
3. Βλέπουμε τις εικόνες στην σελ. 69 (αναπαραστάσεις Σουλιωτών και ένα σχέδιο της περιοχής του Σουλίου).

Ερωτήσεις κατανόησης

1. Τι χαρακτηριστικό είχαν τα μέρη που κατοικούσαν οι Σουλιώτες; Γιατί είχαν διαλέξει τέτοιου είδους μέρη;
2. Πώς μπόρεσαν και κατέκτησαν την -όποια- αυτονομία τους οι Σουλιώτες;
3. Τι έγινε στο Κούγκι; (Ποιοι είχαν οχυρωθεί, ποιοι επιτέθηκαν, γιατί επιτέθηκαν, πώς αντέδρασαν οι αμυνόμενοι και γιατί αντέδρασαν έτσι;)
4. Σε πόσες ομάδες χωρίστηκαν οι Σουλιώτες όταν εγκατέλειψαν το Σούλι; Μέχρι πού έφτασε η κάθε ομάδα;
5. Τι έγινε στο Ζάλοσχο; (Ποιοι κατέφυγαν εκεί; Για ποιον λόγο; Γιατί διάλεξαν αυτόν τον τρόπο αντίδρασης;)
6. Τι έγινε στην μονή Σέλτσου; Τι κοινό έχει η μοίρα της τρίτης ομάδας με αυτήν της δεύτερης;
7. Για ποιον λόγο οι Σουλιώτες το 1820 ευμάχησαν με τον Αλή πασά, αφού μέχρι τότε -και επί αρκετά χρόνια- ήταν εχθροί;

